

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA
 A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közösek, papok, gazdasági egyetli tagok és közéleti előljárók egész évre 8 K, tanítók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem iudnk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérről más hirdetések olcsó árakban szerint. Nyilt-tér sora 1 K. A nyilt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

Halottak napján.

Abban az óriási tülekedésben, előre való tolakodásban, a mindennapi étellel folytatott nehéz és ádáz tusában, melyben mind-egyikünknek kijut a golgothai kereszt, a véresre sebző töviskoszoru viselése, nem érünk rá lelkünk áhitatát azok felé fordítani, kik rövidebb vagy hosszabb idő előtt bontakoztak ki csak ölelő karjainkból, hogy oda soha — de soha többé vissza ne térjenek.

Oh mennyi boldogságot, családi tűzhelyet rombolt már szét a kérlelhetlen halál; hány ifjút és hajadont tört le, mint zsenge virágot, megfosztva vele egész családok és nemzedékek büszke reményét, megképe a hozzájuk fűződő ábrándokat, álmokat, felváltva a rideg valóság értéktelen némaságával... Hány szülő zokogta el már büszkeségének, hanyalló korának egyetlen támaszát; hány gyermek maradt árván, vigasztalan, támasz és meleg tűzhely nélkül; hány ara siratta el völégényét, hány ifju a me nyasszonyát, testvér a testvért, barát a jó barátot, mikor még oly szép és hosszú élet várakozhatott volna reájuk, verőfényes, háborutlan együttlétben, boldogságban...

És mi élők, mi hátramaradtak, alig hantoltuk kedveseinket, szeretteinket, alig hervadt el még friss sirhalmukon a kegyelet ilatos, élő virága, elfordulunk a gyász és sirhalom tanyájától, beledobjuk magunkat a feledés mákonyos mamarába, mert nekünk élnünk kell és ez az élet a maga küzdelmeivel, bajaival, gondjaival, sok nyomorúságával és kevés örömeivel egész embert, teljes acélos erőt követel és nem enged időt arra, hogy fájdalomunknak, gyászunknak, könnyeinknek és sóhajainknak a temetésen túl is kegyelettel adózhassunk...

És az idő, ez a végtelen kegyes orvos, behegesztí tépett sebeinket és az önkéntelen feledés jótékony gyógyszerével elnémitja a megemlékezést és figyelmünket a megholtakról az élők felé tereli, azok felé, kik ádáz harcot folytatnak velünk a falat kenyér feletti nagy és nehéz tusában...

És ebben a folytonos küzdelemben, melyben ember az ember ellen irigységet, kicsinyelést, csalást, leszólást, sikkasztást,

rablást és gyilkosságot, szóval minden megengedett és meg nem engedett fegyvert léhán és könnyelműen, legtöbb esetben lelki-furdalás nélkül is, a saját rut, undok önzésének él csak, alig marad időnk gondolkozni: vajjon érdemes-e ezt a rövid, arasznyi életet, mely teljes biztossággal előbb vagy utóbb a halálhoz vezet, érdemes-e ezt a rövid életet egymással harcban, örökös meghasonlásban, gyűlölködve és agyarkodva végig küzdenünk? Nem volna-e maga a halál gondolata is türhetőbb, megnyugtatóbb, felemelőbb és magasztosabb, ha utolsó pillanatunkban, midőn már lelkünk szárnyai az ég felé vágyódnak, azzal a tudattal hanyhatni le örök álomra pilláinkat, hogy embertársaink áldó szeretete, minden keserűség, minden gyűlölködés nélkül forró könnyüvel fog kisérni utolsó utunkon?

A halál kegyetlen, rideg; de még kegyetlenebb, ridegebb az élet maga, mely az egyének törekvéseiben alig enged egy pillanatnyi időt, hogy gondolatát, lelkületét befelé fordítsa, ahhoz a kiapadhatlan forráshoz, mely az általános emberszeretetből örökké felgyog; ma a mikor az egyént saját „én"-je, törekvése, érvényesülése naponként kikorbácsolja az élet sivar porondjára, senkinek sincs ideje másra gondolni, mással is törődni és az egyén az egyed által folytatott élet-halál harcába belefutad a nagy közérdek, — szétmorzsolódik, forgácsolódik a társadalom és időnek előtte, — adja a mi jó Istenünk, hogy rosz próféta legyek, — elpusztul a nemzet is, melynek létéért, fenntartásáért annyi vér hullott legjobbjaink, legnemesebbjeink ezer meg ezernyi nyitott sebéből...

De van e rideg, sivar, önző létnek egy napja, a mikor a Teremtő lelki szemeinket, kegyeletes emlékünket azok felé fordítja, a kik ott pihennek „hol már nem fáj semmi!“ A kik dermesztő, vérfagyasztó némaságukban is arra emlékeztetnek: hogy a halálban mindannyian egyenlők vagyunk és az, amit az életben — mint hamis jelzőt — annyiszor felhasználunk, a mit az életben eddig se embernek, se társadalomnak, se nemzetnek valóra váltani nem sikerült: az **egyenlőséget** csak a halálban találhatjuk fel...

Ezen a napon fájdalmunkban,

keservünkben, könnyeinkben, siralmainak egybeforrnak és szent kegyelettel felkeressük még azokat az elhagyatott, senki által nem látogatott sirokat is, a kiket talán szeretteik a messze távolban imájukban elsiratnak és ez elhagyatott sirokra felgyújtunk a magunkból megmaradt felesleges gyertyát vagy mécsest és kitépünk egy szál virágot, azoknak a sirjára, a kik felett csak a susogó őszi szellő kesereg, vagy a reggeli harmat hullatja a megemlékezés fájdalmas könnycsepjeit.

Nagy és magasztos, megható, szép ünnep ez, midőn egy évben egyszer elnémul a tülekedők, sáfarkodók éktelen zsiava; midőn a megszólaló lelkiismeret minden élő teremtményt, a halottakhoz vezérel kegyeletes megemlékezéssel; midőn egyenlők vagyunk a közös fájdalomban, a közös érzésben és megértésben: hogy itt mindannyian por és hamuvá leszünk...

Kigyulladnak a sirokon a megemlékezés lángjai, kivirulnak a kegyelet könnyázott virágai; hogy az egyiknek több, a másiknak kevesebb jut a fényből, az mítsem változtat azon, hogy arra a megszentelt helyre, a közös fájdalom összekötő nagy érzései vezéreltek...

És boldogok, — ezerszeresen boldogabbak azok, a kik ezen a napon csak a holtakért hullatják a kegyelet könnyeit...

Hányan vannak, de hányan az élet forgatagában, a kik az **előhalottakat** is kénytelenek elsiratni... azokat a szeretteket, kiket a kegyetlen sors messze eldobott a családi tűzhelytől; kik erkölcstelen, ledér életmódjukkal leégették maguk mögött azt a hidat, mely a családi otthonhoz visszavezethetne; azok a lelki szegények, kik meghasonlott, megbomlott agyukkal, mint előhalottak járnak a kálváriát, vagy azok a züllöttek, kiket a társadalom, mint mélyelt kidobott, kitzasztott a köréből és a bün lejtőjén mind mélyebbre sülyedve tengetik nyomorúságos létüket, míg valahol az árok szélén, vagy a morgueben találja a megváltó halál... Ezeknek az élő-halottaknak a lelki üdvösségéért is mondjunk el a mai napon lelkünkben feltörő, buzgó imákat, hogy az ég minél előbb váltsa meg őket a nyomorúságos életüktől; — oh mert ezek a sze-

rencsétlenek is embertársaink voltak, ezek a szegények, — a kik kétszer halnak meg...

Tompán, meghatóan zúgnak-búgnak a harangok; minden istenteremtette élő lény magába száll; visszavarázsolja lelki szemei elé a mult emlékezetét; báttal terhesen ballag a kegyelet virágaival a holtak birodalmába, hogy ott elköltözött szeretteinek — egyszer egy évben könnyeivel áldozzon...

Aztán néma csend váltja fel a temetők zaját; a más nap ujra sorompóba szólítja az emberiséget munkára, tusára, harcra, a mindennapi kenyérért; mert: a halál — a nyugalom, — az élet pedig csak: örökös küzdelem!...

Deréki Antal.

Az irtó igazság.

Irtó: Bálint Endre.

Az elemi iskolák részére szánt olvasmányoktól kezdve majdnem minden írás és tanítás hirdeti az igazság imádatát, úgy állítva be az igazságot, mint **ön c é l t**, mint abszolút jót, amellyel szemben bármilyen érdek, minden mérlegelés nélkül, csak elsőprésre számíthat...

És ezen elv — állandó, minél szélesebb körökre kiterjedő léte olykép van biztosítva, hogy száz és száz axioma örzi szépszerű és közforgalmi jellegét.

Hasonló tartalom Deák Ferencnek az a közismert axiómája is, amelyben a haza bölcsse a sajtószabadságra vonatkozó felfogását fejezte ki elmés rövidséggel: „mindent szabad megírni, ami igaz és semmit, ami hazugság“.

Valamennyi axiómának tagadhatatlanul közös jellemzője az, hogy a szép, egyszerű, tetszetős formáért — fel van áldozva több-kevesebb a **l é n y e g b ő l**.

Nagy népszerűségük és abszolút hitelük pedig azon alapszik, hogy a tetszetős formáért sok mindent elnézünk, leghamarabb pedig — egy kis **l é n y e g - f ő l á l d o z á s t**.

Ha azt látjuk, hogy ma a társadalmi, magánérinkezesek területén a szellemeskedés e formája valóssággal közkedveltségnek örvend, sőt hogy nem egyszer nagy súlyu, nemzetek sorsát érintő események intéztetnek el ilyen **f o r m á l i s e l m é s s é g e k k e l**: ebből az következik, hogy ma az axiómáknak körforgalma nagyobb, mint volt valaha. Ami igen érthető. Ma egyén, állam es társadalom — (bocsánat a rossz, de találó kifejezésért) való-

sággal formál-életet él. Alami intézmények vannak, amelyeknek lényegét, tartalmát már rég le-gázolta az idő, amelyeket — mert az alapul szolgált életviszonyok minőségileg és mennyiségileg egyaránt átalakultak — mindenki elítél, de amelyek a formákhoz ragaszkodó politikai konvencionális musban erős, indokolatlan fennmaradásukhoz mindenestre elégséges védelmet találhatnak.

Arra pedig számtalan példa van, hogy tetszetős külsővel sokkal fényesebb existenciát lehet alapozni sokszor, mint évek komoly tisztességes munkájával, belső tartalommal és kiváló lelki képességekkel.

Tapasztalati tény tehát, hogy majdnem egész köz- és magán-életünket uralja az egészségtelen elv, hogy: a formáért mindent, tehát a lényegét is, de a formát, azt semmiért!

Pedig igen természetes dolog, hogy amennyiben a kettő, forma és lényeg összeütköznek, mivel a forma van a lényegért és nem megfordítva, az előbbinek kellene föltétlenül meghátrálni.

A lényeg némi rovására menő ilyen forma érvényesülést kell látnunk minden axiomában, amelyekkel maguk a szerzők sem akartak abszolút igazságot mondani és Deák Ferenc idézett mondása semmiesetre nem tartozik azon kevés axiomák közé, amelyek a lényeg érintetlenségét is szem előtt tartották. Nem pedig azért, mert az ideát, az igazságot mint a b s o l u t j ó t állítja elének.

A társadalomtudományok — majdnem — megállapodtak abban a józan tételben, hogy amióta szervezett együttlet van és az embereknek egymás mellett és ellen kell keressek, megtalálják létfeltételeiket, azóta minden állami és társadalmi intézmény, jogrend, erkölcs, minden idea csak eszköz lehet — egy nagy cél: a közjó és az azzal harmonizáló egyéni érdek előmozdítására. Az intézmények és ideák nem elvontan és nem önmagukban, hanem csupán e nagy céllal kapcsolatban erre való vonatkozásban bírálhatók el.

Minden, ami konkrét körülmények között a célt szolgálja, előmozdítja, létjoggal és fennmaradási képességgel bír; ami pedig e célt hátrányosan befolyásolja, az elvetendő.

Ha tehát az igazság minden körülmények között és föltétlenül szolgálja ezt a célt és ha a hazugságnak alkalmazásba vételét e cél feltétel kizárja: akkor a Deák axiomája megáll, különben összedől.

Már pedig nemcsak a közélet, de a hétköznapi, mindennapi élet, még oly felületes szemléletnek is, bőségesen szolgáltat példát arra, hogy az igazság és hazugsághoz fentebb föltételeken kapcsolts abszolút következmények meg nem állnak.

Hogy tételes jogrendszeriségünk-ből csak egyetlen egy példát hozzak föl erre, amikor például a büntető-jog a női becsületet megtámadó becsületsértő és rágalmazó kifejezések valódiságának bizonyítását egyenesen kizárja és lesújt a terheltre, még ha az igazat mondott is: akkor kétségtelenül az igazság abszolút lét-jogosultságának köztörvényi megtagadásával állunk szemben.

A közérdeket és az azzal harmonizáló egyéni érdeket nem mindig az igazság kimondásával, hanem sokszor az igazság elhallgatásával, sőt egyenesen a hazugsággal kell, mert bebizonyíthatólag lehet szolgálni.

Az igazságnak az a fajtája, amely a közérdek és jogos magánérdeket elő nem mozdítja, hanem ellenkezőleg annak kárával érvényesülhet csak: lesz az irtó igazság, amelyet a közérdek tekintetében helyes ér-zéssel és belátással bíró ember azonnal fel kell ismerjen. Az irtó igazság éppen olyan pusztítást viszen végbe közérkölesben és egyéb feltételek között közjavakban, mint a káros hazugság vagy bármilyen első-rangu bűncselekmény. — Sőt egy fokkal nagyobb. — Mert akit a hazugság letipor, arra nézve még mindig van egy mentő eszköz, van egy hátsó kapu, amelyen az igazság fénye belopózhatik; az ilyen embert az igazság tisztító ereje meg mindig fölemelheti oda, ahonnan igaz-talanul lesújtott: de akire az irtó, kegyetlen igazság ráfeküdt a maga suverén följenyével, az menthetetlenül elpusztult; erkölcsi és esetleg anyagi teljes romlásának néma temetője fölött soha sem fog meg-jelenhetni a föltámadás, ujjaszületés biztató csillaga...

Ebből az igazságból nem kérünk. Legkevésbé kérünk belőle akkor, ha azt szervezeten, élethivatászerűen szolgálják némelyek és pedig olyanok, akik szeretik magukat a közvélemény és a közérdek képviselői és védelmezői gyanánt föltolni. Ne védekezzen senki ennek az igazságnak leplevel és ne különösen a r e v o l v e r - s a j t ó, amely az igazság ezen fajtájának állandó kutatásával és kíméletlen föltáráásával beláthatatlan pusztítást viszen végbe a köz-javakban, oly sok embert kerget az erkölcsi és anyagi, sőt fizikai vég-érvényes megsemmisülésbe...

Ha szabad lesz axiomával élnem: hogy az igazság — mindig igazság, az egyszerűen hazugság!

LEGUJABB.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, október 31.

A Daily Telegraph mai száma szenvedélyes hangú cikket közöl Ausztria-Magyarország ellen s azt fejtegeti az elején, hogy a háboru kitérése nagyon valószínű.

— Ha Milovanovics Párisba megy ott fogja találni Paul Cambont, aki most szintén a francia fővárosba utazott és akinek szava a francia külügyi kormánytól nagy sullyal esik latba. Kívánatos, hogy Ausztria-Magyarország ne folytassa Olaszország-nak 19. századbeli külpolitikáját a Balkánon a 20. században, mert különben megaláztatás és kudarc fogja érni. Ha a Ballplatz idejében értesíti a londoni Foreign Officet, hogy szükségesnek látja a berlini szerződésnek Boszniára vonatkozó cikke-lyeit módosítani, bizonyára rokonszenves figyelemmel találkozott volna és nyilván sikerült volna olyan meg-egyeződésre jutni, amely az érdekelt tényezőket kielégitené. Ausztria-Magyarország 35 év előtt eltitkolta Anglia elől a reichstadi szerződést. Akkoriban az osztrák császár kijentette, hogy a bécsi és a pétervári

kormányok között nincsen semmi titkos megegyezés. Szó szerint ez igaz is volt, mert a megállapodások a két uralkodó között jöttek létre. Az osztrák államférfiak azóta is jezsuita iskolába jártak. Az orosz-török háboru kitérése után Anglia és az osztrák-magyar monarchia tanácskoztak egymással az Oroszország ellen teendő lépésekről. A reichstadi szerződést akkor is elhallgatták Anglia elől és rávették Nagybritanniát, hogy ő ajánlja a berlini kongresszuson az osztrák-magyar monarchiának az okkupációval való megbizását.

Milovanovics dr. szerb külügyminiszter ma délután a külügyi hivatalban másfél óra hosszáig tartó tanácskozást folytatott Grey külügyi államtitkárral a közeli Keleten végbement legutóbbi eseményekről. A miniszter ezután a francia, olasz és több más nagykövetségen jelent meg. A párisi szerb követ érkezését holnapra várják Londonban.

A Slovo munkatársának, aki a szerb trónörökös elé utazott Gacsináig, alkalma volt a vasuton hosszasan beszélnie a trónörökösrel és Pasiccsal. György trónörökös a többek között a következőket mondta:

— Boldog vagyok, hogy az orosz sajtó ezekben a súlyos napokban az oldalunkon áll. A sajtó támogatása többet ér, mint egy egész hadsereg. Szerbia és az anektált tartományok népének hangulatát a legjobban a szerbeknek ezzel a mondásával tudom jellemezni: „Ha pusztá kézzel kell is háboruba mennünk, meg fogjuk ragadni az ellenség szuronyait és kardjait”. Semmivel sem lehet a szerb népet visszatartani; mert a nemzeti ideál és a történelmi feladat védelme lelkesíti. Ilyen reményekkel megyünk most Oroszországba.

Káneából megtáviratozták, hogy egy jegyzék érkezett oda, amelyet a négy védőhatalom konzuljai adtak át a végrehajtó hatalommal megbízott komiténak.

A jegyzék a következőképpen hangzik: Franciaország, Nagy-Britannia, Olaszország és Oroszország diplomáciai ügyvivői kormánynak megbizásából a következőket hozzák a krétai kormány szives tudomására: A védőhatalmak azon az állásponton vannak, hogy Krétának Görögországgal való egyesítése azon hatalmak hozzájárulásától függ, amelyek Törökországgal szemben kötelezettségeket vállaltak. Mindazonáltal hajlandók e kérdésnek Törökországgal való meg tárgyalását jóakarattal számbavenni, ha a lakosság biztonsága garantáltatik. A jegyzék mind Káneában, mind Athénben kielégítő benyomást tett. Felteszik, hogy a hatalmak abban egyeztek meg, hogy a krétaiak törekvéseit kedvezően fogadják és remélik, hogy a fuzió kérdése nemsokára meg lesz oldva.

— Lapunk t. olvasóit szé-kely hazafias bizalommal kérjük, sziveskedjenek a „Szekely-Udvarhely” előfizetési díját, valamint az esetleges hátralékot a már megküldött postatakarék-pénztári befizetési lap felhasználásával haladéktalanul utalványozni, hogy lapunkat továbbra is akadály nélkül küldhessük. Teljes tisztelettel: **A kiadóhivatal.**

KÜLÖNFÉLÉK.

Halottak napján.

Irta: Herczeg Ferenc.

Kérlek, kedves olvasóm, ne dobd el hosszusan ezt a lapot, hanem szenvedd el néhány percig a kellemetlen érzést, melylyel a keserű és megszegyenítő igazságok feszegetése jár.

Hatalmas tüntető menet vonul el lelki szemeid előtt. A tüdővészesekek tüntető menete. Nyolcvanezer ember, a kinek szemében már ott vibrál a halálos félelem. Órákon át látod őket vánszorogni és a rettenetes menet még sem akar véget érni. Fakó arcu, horpadt mellü parasztok, kiknek sovány válláról oly furán lóg a cifra szűr. Elaszott uriemberek, a kik fázva vonják össze prémes kabátjukat. Munkásemberek, a kik erőtlennül vonszolják maguk után a nehéz csákányt. Azután a huszesztendősök serege! A fiatal leányok, a kik menyasszonyi ruhába öltöztek és rémüldözve kacérkodnak a halállal. A nyurga fiuk, kiknek szívében forró vágyak lobognak és kiknek arca el-torzul a félelemtől.

A mit a hatalmas állam nem tud megcsinálni, azzal megpróbálkozik a gyöngé társadalom. A József Szanatórium Egyesület megragadó hévvel, bámulatos szívóssággal harcol az alattomos ellenséggel. Vezető emberei fáradságtalanul tervezgetnek, irnak, szónokolnak, izgatnak, kérelmek és koldulnak, hogy felrúzzák közömbösségéből a társadalmat.

A szives olvasó most már tudja, hogy cikkem tulajdonképpen reklám-cikk akar lenni. Valóban az. Az életnek szeretnék reklámot csinálni a halállal szemben. A reménynek, a verőfénynek a csüggedés s az árnyék principiuma ellen. A Szanatórium Egyesület egy megkapóan gyöngéd ötlete adta kezembe a tollat. Felhívást tesz közzé, melyben azokhoz fordul, a kik halottak napján virágot tesznek kedveseik sírjára. Ha mindenki csak egy virágszállal kevesebbet fon koszorujába és az egy virágszál árát elküldi az egyesületnek, akkor megígéri, hogy megmenti ezer tüdőbeteg ember életét.

Az enyészetet állítani az élet szolgálatába, a halottak napját a reménység ünnepévé avatni: gyönyörű gondolat. A ki valaha már végigszemlélté és végigszenvedte egyik kedvesének lassu elsorvadását, a kit tehetetlen fájdalommal töltött el egy ifju élet korai elhamvadása: az meg forja érteni a Szanatórium Egyesület szövegét. S a ki megérti, az hozzá fog járulni a nemzet szégyenfoltjának eltörléséhez. A József Kir. Herczeg Szanatórium Egyesület címe (Budapest, IX., Lónyai-utca 47.)

Herczeg Ferenc e gyönyörű cikke még azoknak figyelmét is felkelti a szép társadalmi munka iránt, a kik eddig késlekedtek. Örömmel írjuk, hogy megyénk és városunk is kivesszi részét ebből a mentési munkából. A gyűjtés eredményét lapunkban közzé fogjuk tenni.

Vajha mindenki megértené a megkapóan gyöngéd ötletet: egy virágszállal kevesebbet kell kötni a kegyelet koszorujába s ezt az egy virágszálat átadni a halál jegyeseinek élete megváltására!

Legszébb kivitelben, ugyanott

Kobrok-cipők

Leszállított árban kaphatók.

RI DIVAT-GIKKEK

ZENKOVITS

ÁNOS UTÓDÁNYAL

Halottak napján.

Szél süvölt a hervadt tájon,
Sárga levél rezg a fákon,
Őszi rózsza beteg szirma,
Busongva száll le a sirra.

A sirok közt elballagok,
Tudja Isten, oly bús vagyok:
Az öröm, fény, virág meg dal
Alighogy él, máris meghal . . .

Az élet is ilyen forma,
Tündökölj bár fényes sorba!
Álmodod a boldogságot . . .
S itt kell hagyni a világot!

Fülei Sz. Lajos.

— **Rp. Keserű labdacok** a Böm-
bölde részére.

Sign: Hetenként egy adag.

A halottak békén vannak,
Nem civódnak, csak alusznak,
Am mi élők marakodunk,
Egymással nagy harcot vivünk.

Pedig oly rövid az élet,
Nyomában jár az enyészet,
Hogy jobban felhasználhatnánk,
Ha egymással békén volnánk.

Akár nagyur, akár koldus
Ha a temetőbe eljut,
Békén pihen egymás mellett
Mikor már por és hamu lett . . .

A koresmáros is hallgatja,
Könnybe lábad arculatja:
Oda künn a temetőben
Odalent a sir mélyében
Egész mindegy, hogy a haszon
Kinek a zsebébe folyjon . . .

Dr Veritás.

— **Az országgyűlési függetlenségi-
párt** ez évben is kegyelettel ünnepli
meg a nemzet elhunyt nagyjainak
emlékeztét. Ma vasárnap testületileg
vonul ki a kerepesi temetőbe, a hol
Kossuth Lajos sirjánál Barabás Béla,
Irányi Dániel sirjánál pedig Csiz-
mazia Endre országgyűlési képviselő
helyezi el a párt koszoruját emlék-
beszéd kíséretében.

— **Dr Nagy György országgyűlési
képviselő** halottak napján, pártja
megbízásából szintén koszorút helyez
el Kossuth Lajos sirjára, a hol az
ugyancsak általa szerzett alkalmi
költeményt Káli Nagy József fogja
elszavalni. Az ágilis, lelkes székely
képviselő még aznap este a gödöllői
honvédszobornál tart alkalmi beszé-
det.

— **Kitüntetés.** Ófelsége, Fejér Manó
sepsiszentgyörgyi esperes-plebánost,
a csikszépvízi Fejér-család legidő-
sebb tagját tiszteletbeli kanonoknak
nevezte ki. Fejér Manó, aki Sepsis-
zentgyörgy társadalmának osztat-
lanul kedvelt embere, jól megérde-
melt kitüntetésben részesült. Har-
mincnyévi papságával egyház
kerületének őszinte szeretetét és ra-
gaszkodását érdemelte ki. A sepsi-
szentgyörgyi egyház kerületnek fő-
esperesi teendőit hosszú idő óta
végzi, az egyházközség újjászerve-
zése és a sepsiszentgyörgyi róm.
kath. templom felépítésében elvitáz-
hatatlan érdemei vannak.

— **A helybeli szent Antal társaság**
ezen évad első estélyét november
8-án rendezte a róm. kath. főgimná-
zium nagytermében. A műsört jövő
számunkban közöljük.

— **Nagyalambfalva község kép-
viselőtestülete** e hó 21-én küldött-
ségiileg kereste meg a földmívelés-
ügyi kormány vezető férfait, hogy a
község azor erdőterületét, mely
üzemterv szerint több éve vágóte-
rekre van felosztva, egyszersminden-
korra legelőterületnek engedessék
át. A küldöttség tagjai voltak: László
György körjegyző, Beke Albert ig-
tanító, Petre Lajos községi bíró, Fe-
leki Márton pénztáros és Varga Já-
nos képviselőtestületi tag. A küldött-
séget Solymossy Endre Székelyud-
varhely város országgyűlési képviselője
vezette Mezőssy államtitkárhoz,
hol kilátásba helyeztetett a gazda-
közönség tovább nem tűrhető azon
sérrelme, mely szerint a tagosítással
teljesen elveszett s az állattenyésztés
szempontjából oly nélkülözhetetlen
közlegelő a gazdaközönségnek
biztosíthatóság. Hálás köszönet Szé-
kelyudvarhely város dérek képviselő-
jének, Solymossy Endre urnak, ki e
székely község népe érdekében szí-
vesen állott a küldöttség rendelkezé-
zésére. S bár nem a község képvise-
lője, fáradságot nem ismerő igaz
lelkességgel készséggel, állott érde-
keik előmozdításának szolgálatába.
Adjon az Ég sok ilyen székely kép-
viselőt nekünk, szívünkben kívánjuk.

— **Személyi hír.** Dorner Béla kir.
gazdasági intéző felvidéki kiküldeté-
séről visszaérkezett és hivatalának
vezetését átvette.

— **Ki volt Petőfi?** A magyar ha-
zaszeretet lánglelkű apostola. A
harcbahívás gyújtó meteorja. A
sziklaerős nemzeti érzésnek elragadó
tolmácsa. A gondokbamerülő férfile-
lékeknek és pajzán jókedvnek, a
gyermeki ragaszkodásnak és lélekből
fakadó barátságának, a játéki szere-
lemnek és odaadó hitvesi hűségnek
édesszavu dalosa, kit a kunyhók és
paloták egyaránt megértének és cso-
dálnak. Petőfi dalai szólnak a leg-
szeretőbbben a mi imádkozó hazánkról.
Fenkölt nemzeti érzés fakasztja e
dalokat ajkán, a melyek harcra ra-
gadják a nagy idők ifjait. Ezek nyom-
án csordul hőseink és vértanúink
vére s hogy szabadságunk ára an-
nál nagyobb legyen, a nagy költő
életét is kioltja a csaták anyyala.
Ifjan ragadta el tőlünk a halál, de
emlékét megőriztük. Templomot
emelünk emlékének s ebbe a
templomba: a Petőfi Háza össze-
horadjuk fenmaradt ereklyéit s a
nemzet közkincsévé tesszük. Bi-
zonnyára nincs egyetlen magyar
sem, akinek lelkében gyönyört, lán-
goló lelkesedést, édesbus hangulatot
s mélységes érzelmeket ne fakaszt-
ottak volna örökség dalai s bi-
zonyára nem akad magyar, aki a
szabadság nem akad költőjének, a hazá-
jáért életet áldozó hősnak, a leg-
tüneményesebb magyarnak temp-
lomára meg ne hozná az áldozatát.
A Petőfi Társaság vállalkozott Petőfi
Házának létesítésére, szeretettel ké-
rünk minden magyart, támogassanak
bennünket kegyeletes munkánkban
néhány darab Petőfi-sorsjegy meg-
vételével. Budapest, 1908. október
29-én. Hazafias tisztelettel Herceg
Ferenc a Petőfi Társaság elnöke.
Endrődi Sándor a Petőfi Társaság
alelnöke. Ferenczi Zoltán a Petőfi
Társaság alelnöke.

— **Közös takarmány-csarnok vár-
megyénkben.** A siménfalvi gazdakör
a mi viszonyaink között fölötte fon-
tos és áldásos dolgot akar létesíteni.
Fölállítja ugyanis a közös takarmány-
csarnokot. Ez eddig Erdélyben sehol
sincs és ezzel a kezdeményezés di-
esősége ismét az értelmes simén-
falviakké. A gazdakör tagjai egy tá-
gas, nagy kőházat építenek, ebben
benzinmotort helyeznek el és szecc-
ka-vágót, darálót, Tornadó-tengeri-
szártépőt, favágófűrész és később
gyapjútépő és fésülő masinát állíta-
nak be. A gazdakör tagjai ott gép-
erővel fogják takarmányukat elkészí-
teni. Pár fillérért és pár perc alatt
szeccskázzák föl a tengeriszárat, szal-
mát stb., a mit eddig keserves kézi-
erővel nehezen tudtak végezni. A
mostani takarmányhiány mellett nyu-
godtan néznek állataik téli tartása
elő.

— **Rémregénybe illő vakmerő rab-
lás** történt Ujpesten szerdán délbe,
tehát fényes nappal, midőn két fel-
fegyverezett rabló a Pesti Magyar
Kereskedelmi Bank ottani fiókintéze-
tében annyira megfélemlítette a je-
lennolt tisztviselőket, hogy kényszerít-
ették nagyobb összeg kiadására és
összesen negyvennégyezer koronát
vittek el. Ehhez fogható vakmerő
rablás még a főváros bűnkrónikájá-
ban is csak nagy ritkán fordul elő.
A nagy apparatussal megindított nyo-
mozás csakhamar eredményre is ve-
zetett, mert a tetteseket Antosevics
József és Piasovszky József szemé-
lyében Hatvannál elfogták, a kik be-
vallották, hogy az elrablott pénzt a
kerepesi temető mellett ásták el.

— **Népkönyvtár a gazdaköröknek.**
A földmívelésügyi miniszter várme-
gyénkben a mátsfalvi, hodgyai és
udvarhely—szombatfalvi gazdakörök-
nek 100—100 kötetből álló ingyenes
népkönyvtárt és szekrény beszerzésére
20—20 korona államsegélyt engedé-
lyezett. Ohajtandó volna, ha a többi
gazdakörök is kieszközölnék a szé-
kely kirendeltség útján ezen hasznos
és népmívelő intézményt.

— **A Magyarországi Munkások
Rokkant- és Nyugdíjgyűlésének** köz-
ponti választmánya pákai Kölbér Ala-
jos kocsigyáros elnöklésével vasárnap
tartotta rendes havi gyűlését. A be-
terjesztett jelentések szerint szeptem-
berben 65 ezer koronával gyara-
podott az egyet vagyona, mely most
már a 3.700.000 koronát meghaladta.
Az idén belépett 19 ezer új taggal
a rendes fizető tagok száma 73 ezerre
emelkedett. Az egyet kiváló jóté-
konyságát igazolja az, hogy 1903.
március óta 340 ezer koronát fize-
tett ki 393 rokkant tag és 106 árva
állandó segítésére. Katits Antal igaz-
gatónak az egyet folytonos hájadá-
sáról, új fiókpenztárak alakulásáról s
a folyó ügyekről előterjesztett jelen-
tését tetszéssel tudomásul vették.
Legközelebb Köpecsenyben, Szabad-
bárándon és Menyhárán alakulnak
új fiókpenztárak, ezek száma 223.
Utóbbi időben az ipartestületek kö-
zül számosan csatlakoznak az egye-
sülethez, mely által az iparosok
nyugdíj-ügye nyer megvalósulást, A
lakatosok nyugdíjgyűlete a belügymi-
niszter engedélye alapján összes tag-
jaival és vagyónálval beolvad az or-
szágos egyesületbe. Abonyi János
zentai elhunyt rokkant tag 400 ko-
rona értékű sorsjegyet hagyomá-
nyozott az egyesület javára. A tagdíj
hátralékok rendezésére végső határ-
időül december 20-ikát tűzték ki, a

kik addig nem fizetnek, tagsági jo-
gaikat elvesztik. Az egyesület helyi-
sége Budapesten, VIII., József-utca
23. számú saját házában van.

— **Erdélyrészi vásárok.** Vasárnap
november 1-én Daróc (Udvarhelym.)
Oláhszentgyörgy; 2-ikán Kolozsvár,
Márpod, Mártonhegy, Székelyköszvé-
nyes; 4-én Radnót, Segesvár; 5-én
Kolozs, Mártontelke, Teke, Topán-
falva; 7-én Dobra, Drág, Kiskend;
8-án Naszód, Tövis; 9-én Bolkács,
Csikesekefalva, Csikszentmárton; 11-
én Bágony, Kisselyk, Kovászna, Ma-
gyargyerómonostor, Marosvásárhely,
Sárkány, Szerdahely.

— **Államsegély és kiállítás.** A
földmívelésügyi miniszter a városfalv
állattenyésztő szövetkezetnek 600 K
államsegélyt engedélyezett, hogy
abból az állataikat elhullás, levágás
stb. elleni biztosító szövetkezeti ta-
gok első segélyben részesülhessenek.
Ugyanezen szövetkezet az idén ősz-
szel tagjai állatállománya részére
díjazással egybekötött állatkiállítást
rendez.

— **Az utolsó előadások.** Szilágyi
Dezso kitűnően szervezett társulata,
mely rövid ittműködése alatt a vé-
lletlenül összetorlódtott körülmények
folytán, dacára annak, hogy e né-
hány hét alatt tizenöt ujdonságot hoz-
zott színre és még K. Hegyessy Mari
urnót, a budapesti nemzeti színház
elsőrangú művésznőjét is vendég-
szerepeltette, több erkölcsi, mint
anyagi sikerrel, hétfőn november hó
2-án tartja itt utolsó előadását. Ma
vasárnap a kegyeletes ünnepre való
tekintettel a hagyományos „Molnár
és gyermeke” kerül színre, félhely-
árakkal, hétfőn pedig a „Válás után”,
remek francia bohózat. Ezután a
társulat Zilahra teszi át állomását;
kívánjuk, hogy ott több méltánylásra
és nagyobb pártfogásra találjanak,
a mire magas színvonalon álló előadá-
saikkal méltán rá is szolgálnak.

— **Az Oltáregylet** által rendezendő
kiállítás fedezésére adakoztak Med-
gyesy Emma gyűjtőívén: Ifj. Galter
Jánosné 20 K. Stratzinger Emilné
4 K. N. N 1 K. Összesen 25 koro-
nát. Szabó Antalné gyűjtőívén Ko-
vács János 10 K, Fazakas Gáspár
2 K, Szabó János, Dézsi Lajos,
Merza István, Mazinger Lászlóné
1—1 K. Dobos Ferenc 88 fill. Já-
nossy Béla 50 fill. Kovácsy László,
Jancsó P. 40—40 fill. Összesen 18 K
18 fill. Katona Anna gyűjtőívén
Borbély Lajos, Dobai János 60—60
fill. Hegyi Pál 50 fill. Bálint János,
Tarcsafalvi Pál 40—40 fill. Borbély
B. Gal Vilma, Balázs Mózes, Péter
Istvánné 20—20 fill. Gál Mihályné
14 fill. Barabás Lajos 10 fill. Ösz-
szesen 3 K 54 fillér.

— **Csikvármegye Gazdasági Egye-
sülete** a m. kir. földmívelésügyi mi-
niszter támogatásával november hó
16-án Kászonaltizen, 17-én Csikkoz-
máson, 18-án Madarason, 19-én Gyergyó-
alfaluban, 21-én Gyergyóólgyesen
állatdíjazásokat tart.

— **Bibliai történetek** cím alatt
meg jelent Tarcsafalvy Albert
kolozsvári igazgató-tanító, lapunk je-
les munkatársának tankönyve a nép-
iskolák III—IV. osztálya számára,
ötödik teljesen átdolgozott kiadásban.
E kitűnő tankönyvet az unitáriusok
egyh. képv. tanácsa pályadíjjal jutal-
mazta, a mit méltán meg is érde-

legszébb kivitelben, ugyanott

Kobrok-cipők

leszállított árban kaphatók.

melt, mert mély vallásos tartalmával, a tárgy poetikus feldolgozásával, nemes erkölcsi tendenciájával hivatva van az ifjúságot hitében és erkölcsi cseiben megnevelni, a jóra és szépre oktatni. Megrendelhető Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyen. Ára kötve 80 fillér.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT fele Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról napra növekedik.

Ezren és ezre tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Ép ily szembeötlő a javulás az általános egészséget illetőleg

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT féle módszer védjegyét a halászt — kérjük figyelembe venni.

Kapható minden gyógyszertárban

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f.

HIRDETÉSEK

A hirdetések gondos átolvasása önnek valószínűleg hasznára lesz!

Török szerencsége — örök! Aki nem hiszi — próbálja meg: vásároljon m. kir. szab. osztálysorsjegyet az 1908. nov. 19. és 21-én kezdődő XXIII. sorsjátékhoz **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám alatt, hol **Török-féle** osztálysorsjegyek már kaphatók s meg fog győződni, hogy egy huzási nap sem mulik el, amelyen Magyarország legnagyobb bankháza: **Török A. és Társa** rt.-nál a vevőknek nagyobb nyereség ne jutna, mert hát mindig igaz marad, hogy **Török szerencsége** — örök!

Kiadta: **Betegh Pál** villamos-motoros könyv- és újságkiadó intézete.

FÉRFI ÉS NŐISZABÓ

üzletemet Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 83. szám alá helyeztem, hol

készítek divatos polgári, papi és egy ruhákat, ugyszintén női **Ferencz József** kabátokat, kosztümöket frakk-szaketot, felöltő gallérokat és sapkákat a legújabb divat szerint jutányos áron.

Városi és vidéki férfi- és nőiszabók, valamint kezdőleányok, kik a finomabb munkák

varrását és szabását megtanítani kívánják jelentkezzenek

Jakobos Miklós okleveles férfi- és női szabász-tanítónál, ki a

legmáltányosabb áron tanít. Vidéki megkeresésekre azonnal válaszol.

Árlejtés papilak kijavítására.

A szentegyházaskfalvi papilakás kijavítására **f. évi nov. 7-ig** árlejtés hirdettek.

A jóváhagyott költségvetés szerint a kijavítás díja a költség által adandó 2934 K értékű anyagok kivül 7259 K készpénzben van előirányozva.

Az árlejtés nov. 8-án fog eszközölni. Az építési feltételek a plebánián megtekinthetők.

Szentegyházaskfalva, 1908. okt. 29-én.

Pap Albert, lelkész.

7764—1908. tkvi sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Igazságügyi miniszter 1906. évi július hó 6-án 14114—1906. I. M. I. sz. alatti rendeletével elrendelte, hogy a székeklykereszturi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Rugonfalva** község telekkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c. 1889. évi 38. t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. c. cikkben szabályozott eljárás s ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatottassék.

E célból a helyszíni eljárás **Rugonfalva községben 1908. évi december hó 10-ik napján** fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, kik a telekkönyvi bejegyzésekben előforduló bejegyzésekre nézve indokolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az észrevételeiket igazoló okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogi igényt tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átjegyzésre az 1886. évi 29. t. c. 15—18. és az 1889. évi 38. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, — vagy oda haszanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el, — és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek.

3. És azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálog vagy megszünt egyéb jog van telekkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzenek, illetve, hogy a törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesében a bélyeg mentesség kedvezményétől elesnek.

4. Székelykeresztur, 1908. évi október hó 22-én.

Piterfy,
kir. járásbíró.

Dr. Wagner Vilmos

'Menthol sóborszesz, sóval a legjobb házi-szer, minden esetben, a mikor sóborszesz használata ajánlatos.

Kitűnő hatása. Egy üveg ára 1 K. Kapható a legtöbb gyógyszerárban, drogeriában és fűszerkereskedésben vagy közvetlenül „Isten szeme” gyógyszerárban Teke (Kolozs megye.)

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítanak **Betegh Pál** könyv- és papir kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Aki hirdetni akar

sikerrel, az forduljon az Általános Tudósító (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII. Erzsébet-körút 41., ahol hirdetések az ö-szes létező bel- és külföldi hírlapokban és nap- társakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Több mint 200 napról kizárólagos képviselése, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Disztes újságkatalógus, képes naplójegyzék és minden felvilágosítás a t. c. dírdetőknek díjmentesen.

FESTŐMŰVÉSZET REMEKEL.

RÉGI MESTEREK: Murillo, Rembrandt, Hobbema, Liotard, Goya, Rexi, Tizian, Turner, Rogier, Id. Hals, Id. Holbein, Reynolds, Raffael, Botticelli, Luini, Fra Angelico, Ferrari, Dürer, Caravaggio, Rubens, Velazquez és mások **leghibesebb alkotásainak** gyűjteménye az eredeti festményeket hiven előtáró színes másolatokban egyenként is kapható 23/33 cm. nsban:

BETEGH PÁL
KÖNYVKERESKEDÉSÉ-
BEN SZ.UDVARHELY
Kossuth-utca 31. sz. a

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyász-jelentések.

ugyszintén mindenféle **könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok** izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál

villamos územre berendezett könyvnyomdát és könyvkötő-intézetet Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, oszúznál és meghűléseknél, bedörzsolés** sölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és újszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. **Dr. Richter** gyógyszerára az „**Arany orosiánhoz**”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Sz. 998—1908.

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előjáróság közhírré teszi, hogy Kápolnásfalu község tulajdonát képező bolt és korcsmahelyiség, a hozzátartozó lakszobák, p'nce, csűr, istálló és színnel, valamint a hozzátartozó kerttel és kuttal együtt **1908 november 15. napján** délután 2 órakor a község házában haszonberbe adatik 1908. december hó 1-től számítandó 3, esetleg 6 évre.

Kikiáltási ár 500 K, bánatpénz ennek 20 százaléka. Bérlet a szerződés megkötése után a bérleti idő tartamáig egy korlátlan utalmerési engedélyre jogot tarthat, mely engedély minden akadály nélkül a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter urnak 109646—1908. sz. engedélye alapján meg fog adatni.

Kápolnásfalu, 1908. október 22-én.

Both Lázár,
k. bíró.

Az előjáróság.

Menyhárt János,
k. jegyző.